

Utkast til referat Forum for forskningsdekaner 6. september 2021

Deltakere:

Åse Gornitzka (prorektor)
Per Morten Sandset (viserektor)
Vibeke Blaker Strand (JUS)
Jens Petter Berg (MED, fra kl 13)
Mathilde Skoie (HF)
Janne Elin Reseland (OD)
Tore Nilssen (SV)
Erik Knain (UV)
Carl Henrik Gørbitz (UiO:Livsvitenskap)
Tore Rem (UiO:Norden)
Hugo de Boer (NHM)
Michael Goul Larsen, UiODoc

Forfall:

Bjørn Jamtveit (MN)
Anders Runesson (TF)
Vebjørn Bakken (UiO:Energi)
Håkon Glørstad (KHM)

Inviterte deltagere: Arve Fløystad, Egil Bakken og Vibeke Alm (Sak 47/21), Mette Topnes (Sak 48/21)

Sekretariat:

Ingrid Sogner (avdelingsdirektør, FIADM)
Malena Bakkevold (seksjonsleder, FIADM)
Åse-Marit Kristiansen (koordinator for Forumet, FIADM)

Møteleder: Åse Gornitzka
Referent: Åse-Marit Kristiansen
Sted: Hybridmøte: Hannah Ryggen rommet LSH og Zoom
Tid: 12.00-14.00

Godkjenning av innkalling og referat fra forrige møte

Innkallingen og referatet ble godkjent.

Introduksjon om det nye rektoratet og ansvarsområder

Åse Gornitzka presenterte ansvarsområdene til det nye rektoratet: Svein Stølen (rektor): Åse Gornitzka (prorektor for forskning og internasjonalisering), Per Morten Sandset (viserektor for forskning og innovasjon), Bjørn Stensaker (viserektor for utdanning) og Mette Halskov Hansen (viserektor for klima/miljø og tverrfaglighet).

SAK 46/21 Nytt fra forskningsdekanene v/ forskningsdekanene

Forskningsdekanene informerte nytt fra forskningsfeltet ute på enhetene.

SAK 47/21 UiOs innspill på Forskningsrådets porteføljeplaner - humaniora og samfunnsvitenskap, livsvitenskap samt naturvitenskap og teknologi v/ lederne for arbeidsgruppene Skoie, Gørbitz og Jamtveit

Bakgrunn: Forskningsrådet skal i 2020 og 2021 revidere sine porteføljeplaner som UiO har utarbeidet prosess for å gi innspill til. Før sommeren inviterte Forskningsrådet institusjonene til å gi innspill til de tre porteføljeplanene for Humaniora og samfunnsvitenskap ledet av Mathilde Skoie (HF) og hvor JUS, MN, SV, TF, UV, KHM. STK og SUM har spilt inn, Livsvitenskap ledet av Carl Henrik Gørbitz (UiO Livsvitenskap) hvor HF, MED, MN, OD, SV; TF, UV, NHM og OUS har spilt

inn og Naturvitenskap og teknologi ledet av Bjørn Jamtveit (MN) hvor SV, UV, KHM, NHM og SUM har spilt inn.

Lederne presenterte hovedpoeng fra fagporteføljeplassene. Mathilde Skoie presenterte Naturvitenskap og teknologi på vegne av Bjørn Jamtveit.

Punkter fra diskusjonen:

- De tre høringsinnspillene ser i stor grad ut til å harmonisere i omtale om grunnleggende forskning og grensesprengende forskning:
 - UiO ønsker å legge vekt på grunnforskning, både disiplinær og tverrfaglig.
 - Bruken av begrepet grensesprengende forskning er brukt i så stort omfang at det spenner bena unna essensen. Man kan ikke definere hva som er grensesprengende forskning på finansieringstidspunktet. Det er den gode grunnforskningen som må støttes, og så kan denne bli grensesprengende.
 - UiO er kritisk til å skulle utvikle egne kriterier for grensesprengende forskning.
 - Dersom man trenger argument for grunnforskning, kan man vise til at grunnforskning med teoriutvikling og begrepsutvikling er sentralt for å kunne nyttiggjøre seg *stordata*.
- Man må tydeliggjøre ansvarsdeling mellom det institusjonelle, det nasjonale og det europeiske nivået. UiO støtter at norske forskningsmiljøer skal posisjonere seg for å få finansiering fra Horisont Europa (HE), men Forskningsrådet bør være mer enn en treningsarena for HE.
- UiO er i stor grad uenig i at man skal måtte søke Horisont Europa for å kunne søke Banebrytende forskning i Forskningsrådet.
- Porteføljeplanene har et noe ensidig fokus på kommersialisering, bl.a. livsvitenskap-planen. UiO vil anbefale at man bruker et vidt innovasjonsbegrep der også sosial innovasjon inkluderes. Forskningsmiljøene har et behov og en interesse for å ta kunnskap i bruk, det bør derfor i noen sammenhenger brukes implementering fremfor innovasjon og kommersialisering. Å trekke det opp som en prioritering slik at man bidrar til å dreie midler mot anvendelse er dog ikke ønskelig.
- Impact-kriteriet må tydeliggjøres. Impact må ikke begrense seg til samfunnsmessig impact, også akademisk impact i form av utvikling av forskningsfeltet må stå sentralt.
- Det ramses opp en rekke strukturelle endringer og tematiske tiltak som er svært heterogene i sin natur. Det er viktig at Forskningsrådet tydeliggjør viktigheten av disse ulike tiltakene slik at de sikrer transparens om hva som vektlegges mest ved tildelinger fra Forskningsrådet.
- Livsvitenskap: UiO er anbefalt å løfte fram finansiering av nasjonale EMBL-sentre som NCMM og SARS i innspillet til porteføljeplanene.
- Fagporteføljen for Humaniora og Samfunnsfag må følge opp museumsmeldingen.

Oppsummering

- Det er viktig at UiOs innspill til de tre fagporteføljeplanene harmoniseres, de skal være komplementære, UiOs innspill til en porteføljeplan må ikke konkurrere ut de innspill eller UiOs ambisjonene i de andre planene.
- Det er også viktig å se disse innspillene i sammenheng med Langtidsplanen.
- Det er ønskelig å lage en felles tekst til alle de tre fagporteføljene som løfter UiOs viktigste innspill.
- Det er gjort et godt og bredt arbeid med utkastene ute på enhetene, i slutfasen gjenstår det å sikre noe harmonisering og koordinering.

Oppfølging

Innspillene koordineres. FIADM tar kontakt med ledere og skrivere for å avklare sluttprosess og sender inn på vegne av UiO.

SAK 48/21 UiOs strategiske ambisjoner for Horisont Europa - mobilisering v/ seniorrådgiver Mette Topnes

Bakgrunn: Regjeringens [Strategi for norsk deltakelse i Horisont Europa og Det europeiske forskningsområdet](#) peker på at Norge bør ha ambisjoner om å øke sin returandel fra Horisont Europa (HE) til 2,8.

Mette Topnes presenterte saken med en kort orientering om EUs nye rammeprogram Horisont Europa 2021-2027 og hvordan det er økt fokus på de globale samfunnsutfordringene og innovative løsninger i hele verdikjeden. I Horisont 2020 har UiO markert seg best i Marie Skłodowska-Curie Actions og ERC, og mindre på de tematiske områdene. Med dette som bakteppe er det behov for en fornyet handlingsplan der UiO viderefører de gode grepene fra H2020, samtidig som det er behov for å tenke nytt for å styrke deltagelsen innen de tematiske utlysningene.

Forumet kom med innspill til etableringen av en arbeidsgruppe som skal utarbeide og foreslå en handlingsplan for UiO for å få større gjennomslag i Horisont Europa.

Punkter fra diskusjonen:

- Det er viktig å trekke på erfaringene fra tidligere rammeprogram, ikke bare mobilisere, det er svært kostnadskrevende å søke ERC.
- Man bør involvere både vitenskapelig og administrativt ansatte med relevant bakgrunn, for eksempel EU-rådgivere og forskere som har hatt suksess med de tematiske utlysningene i H2020.
- Det er viktig å benytte både bottom-up og top-down strategier for å se på tvers av siloene.
- Man bør involvere de tverrfaglige satsingene.

SAK 49/21 Forskpro og FNs bærekraftsmål v/ forskningsdekan SV Tore Nilssen

Bakgrunn: SV-fakultetet ønsker å få til en rask vei for å registrere hvordan et forskningsprosjekt er koblet til FNs bærekraftsmål. De foreslår at dette gjøres ved å utvide Forskpro-tjenesten, slik at registreringen kan gjøres der og hele UiO kan nyttiggjøre seg tiltaket. Tore Nilssen presenterte saken.

Punkter fra diskusjonen:

- Bruken av Forskpro varierer, mange steder er det lite i bruk utover helseforskning.
- Problematisk å avgrense hva som regnes som et prosjekt.
- Ønske om at registrering av bærekraftsmålene kan mobilisere forskerne til å registrere utover det de er lovpålagt.
- Administrasjonen informerer: Det er relativt enkelt å lage en nedtrekksmeny, men mer kostnadskrevende å utvikle et system for å hente ut rapporter. Som del av oppfølgingsarbeidet etter Helsetilsynets tilsyn av samtykkebaserte helseforskningsprosjekter i 2020 med etterfølgende internrevisjon ved UiO er det i tillegg behov for å videreutvikle Forskpro for å sikre at UiO ivaretar sine lovpålagte oppgaver.

Oppfølging:

FIADM skal undersøke andre alternative måter for å registrere kobling mellom UiO-forskning og bærekraftsmål og samtidig vurderer om registrering av FNs bærekraftsmål kan inkluderes i det større utviklingsarbeidet med Forskpro som er under planlegging.

Orienteringssaker:

Sak 50/21 Strategisk koordineringsgruppe for IT i forskning (SK-ITF) og nytt mandat med rapportering til FFD v/ Per Morten Sandset

Per Morten Sandset oppdaterer status, det lages blant annet nå et organisasjonskart for å tydeliggjøre ansvarslinjene. Leder for SK-ITF er Jens Petter Berg.

Eventuelt:

SAK 51/21 Planlegging av møter i Forum for forskningsdekaner våren 2022

Møtene er planlagt på datoene som er satt opp under. Alle bes om å tenke gjennom mulig tid, sted og tema for et seminar i løpet av våren 2022.

- 24. januar
- 28. februar
- 21. mars
- 25. april
- 23. mai
- 20. juni

Kommende møtedatoer høst 2021

- 11. oktober
- 8. november
- 6. desember